

Chemarea

Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL:

Pe un an.....Lei 200—
Pe un jumătate an.....Lei 100—
Autorități și instituțiuni.....Lei 500—
In streinătate dublu.

ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI

CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 36

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Cluj, Strada Regina Maria Nr. 36. — Telefon: 7-00

Tineretul ardelean și rosturile organizației „Chemarea“

Scrisori din Viena.

10.000—

Există o logică firească, a faptelor concrete, care brăzdează conștiința noastră cu rosturile experienței de toată ziua, experiența generatoare de siguranță și de progres, în care elementele judecăților superior-morale, n'au decât un rol germinativ, ele fiind presupuse cunoscute și aprioric admise. În această succintă formulă se sintetizează întreaga psihologie politică a tinerei generații ardelenice, încorporată în organizația „Chemarea Tineretului Național-Tărănist din Ardeal, Banat și Bucovina“.

Chemarea, n'a luat naștere în urma unor calcule raționale și aci rezidă întreaga sa țârie, ei s'a născut în mod spontan sub impulsul imperativelor politice, care au caracterizat întotdeauna Ardealul. Un lent dinamism, liniar și progresiv, care nu admite goluri și cascade periculoase, cu rădăcini puternice în tradiția etnică, adâncită și luminată, face ca orice organism politic ivit dincoace de Carpați să exprime o robustă continuitate istorică, valorificând pas cu pas toate rezidurile sufletești ale rasei, reușind datorită temperamentului ardelenesc să îmbine spiritul tradiției cu ideea de progres. Spiritul ardelenesc este prin excelență practic și disciplinat și acest lucru nu se observă numai la conducătorii actuali ai politicii ardelenice, ci făcând o secțiune în întreg organismul social, disociind și analizând toate forțele sale componente, vom remarca, că aceasta este trăsătura caracteristică a întregului și ca o consecință a acestei caracteristici, pentru ardeleni ideea este sinonimă cu fapta.

O expunere sumară ne poate lumina asupra aserțiunilor de mai sus. S'a spus și s'a susținut și acest lucru îl știe toată lumea care urmărește procesul politic post-belic în România, că Chemarea a luat naștere ca o reacțiune morală îndreptată violent împotriva unui pâlce de dezertori venali în 1926, mușcați crunt de ambiții deșarte, care la un moment dat au părăsit tabăra violând disciplina severă impusă de tradițiile politice locale. Motivul politic inițial a pecetluit definitiv conduita viitoare a tinerei organizații, încheagându-i ființa, prin fundamentele practice-morale și de disciplină care-au constituit statutul partidului, înăuntrul căruia s'a născut. Și de-atunci, cadrele s'au mărit, forțele s'au polarizat în jurul aceluiaș principiu de viață, necesitatea „Chemării“ a devenit imperioasă, justificată de nevoia educației politice, menită a crea cadrele conducerii de mâine

și a menține prin avântul tinereții echilibrul forțelor în luptă, decât ori elemente anarhice cu vâdite tendințe centrifugale, încercă distrămarea întregului.

Dar, pentru o mai bună precizare, vom insista asupra felului cum Ardeleanul înțelege disciplina de partid, mai ales că în ultima vreme s'a vorbit foarte mult despre acest lucru și în special în legătură cu organizația „Chemarea“, insinuându-se o sumă de afirmații neveridice, care pentru răsufatul pretext al particularismului provincial, încercau să canalizeze energiile tinerești spre țeluri incerte, răstălmăcind adevărata realitate. O seriozitate naturală, călătită de o îndelungată răbdare, comprimă orice ieșire riscată și înarmează pe luptător cu o rară prudență care împiedecă svâcnirile în zigzag și piruetele sinuoase de operă politică, construind încet, aceea robustețe masivă impregnată de convingerea și siguranța mișcărilor. Furnizorii diverselor lăptării doctrinare, care smulg din tipicuri de ultimă oră formule de fericire obștească, îngheață cu proviziile la porțile sufletului ardelenesc. Din noianul de tentații, se desprinde și încheagă linia de conduită impusă de indeletnicirile cunoscute și rodnice lăsând dincolo de sfera lor un enigmatic semn de întrebare, a căruia deslegare aparține viitorului. Ardeleanul nu este docil, ci disciplinat. Și nu-i tot una. Conștiința insului rezumă concret conștiința grupului, trăirea pasionată a tendințelor personale se integrează perfect în trăirea tendințelor generale cărora le dă o sinceră și adecuată expresie. Evident, sugestiile serioase, interpretările concludente ale faptelor politice, măruntele apostazii programatice dictate de oportunitatea politică, erorile comise de factorii de răspundere care au atins culmea ierarhiei consacrate, idealurile care frământă elita spirituală a lumii, dornică de progres și de mai bine, nu lasă indiferență tinerimei ardelenice. Toate acestea se dospesc ca 'ntr'un creuzot în sufletul ei, setos de cunoaștere și experiență, mărindu-i zestrea spirituală, alimentându-i încrederea în destinele nației sale capabilă de devenire, dar înainte de a se petrece acest proces de lentă prefacere, nu poate abdica dela rosturile sale inițiale. În lumina acestei concepții, fiecare act politic capătă o înaltă justificare etică dând creației aspectul de masivă durabilitate. Obșnuința așteptării și a răbdării reținute, constituie un admirabil exercițiu al vir-

tuților creatoare, îndeplinind astfel acea operă de lămurire și filtrare a sentimentelor și ideilor care conduce acțiunile noastre, de toate ingredientele nebuloase. Revoltele se decantează încet prin filtrul cunoașterii practice, își pierd asperitățile lor turburătoare, inserându-se în cadrul unei înțelegeri obiective. Numai așa se poate explica, felul cu care tineretul chemărist apără pe autenticii conducători ai partidului național-tărănesc, corectând și adâncind pentru propria sa conștiință amicale erorile politice inerente unei complexe guvernări. Într'adevăr, mințile călătite în luptele politice ale României de ieri nu înțeleg sensul adânc al disciplinei politice a Ardealului. Ardealul aduce în patrimoniul politic național, ideea exponențialului politic, născut din dorințele și nevoile maselor de a-și realiza dezideratele lor legitime. România mică, crescută sub dominația personalității politice omnipotente, și-a ierarhiei valorilor creată în atmosferă restrânsă de club, în afara ritmului colectiv, trebuia să sufere o sgu-duitoare transformare, impusă de nevoile vremii și această transformare s'a realizat în mișcarea țărănistă. O perfectă identitate structurală între cele două componente ale partidului național-tărănesc, a dus la fuziunea lor, cu mici rețușeri de detaliu a căror reeditare programatică se va înfăptui când realitatea o va cere. Elementul comun esențial, care a cimentat legătura indisolubilă a acestor componente a fost ideea exponențialului politic. Ierarhia s'a definit astfel ca o proiecție a acestei idei democratice.

Și atunci, scrutând aceste raporturi necesare, acest echilibru de forțe în care se înglobează o întreagă mișcare de ansamblu, rostul organizației tinertului chemărist se precizează dela sine. Desigur, că nu într'o trântea puerilă încinsă cu bătrânii și în așișarea unei lef-tine bravade, se poate concretiza și defini linia de conduită politică a tinerei și puternice organizații. La umbra tăcerii fecunde, se tore în conștiința tinereții ardelenice rosturile zilelor de mâine ale României întregite pentru totdeauna, ale vremurilor care vor veni, când particularismele locale nu vor mai forma pretexte de mărunță intrigă politică, ci vor fi socotite ca realități vii făcând parte dintr'un tot armonie și-al căror pitoresc va servi ca material prețios pentru creații literare, studii dialectate, folcloristice și etnografice.

PETRE ȚUȚEA.

Guvernul actual, a dat dovadă tot timpul activității sale de înțelegere și mai presus de toate, de un calibrul apusean, ridicând sau readucând de fapt țara românească la nivelul necesar oricărui stat cultural; opinia publică fiind obișnuită la gafe, numai din partea fierțaților liberali și a altor antichități, conducătoare de stat ilo tempore.

Cu atât mai consternată a rămas această opinie, la proiectul majorării taxei pentru pasport, consternare, care a luat direct dimensiunile surprizei neplăcute, foarte neplăcute chiar, văzând fantezia, sau piedestalul fantastic la care a fost forțată suma pentru obținerea unui pasport. Deși numai proiect încă, în această eriză, jonglarea cu astfel de sume pe socoteala contribuabilului este și trebuie să fie o utopie. Neținând însă acum seama de partea economică, chestiunea are și o „Kulturelle Schattenseite“, ea să-i zicem așa, să nu vorbim aici nici despre comercianții aspru atinși dealtecum prin această nouă lovitură, mai mult în relief grotescul acestui proiect. Aprobarea sa ar însemna paralizarea absolută a legăturilor cu străinătatea, cu Apusul, cu civilizația. Și tocmai acum, când fiecare stat lucrează cu o asiduitate supraomenească la ridicarea nivelului său social, cultural universal cu un cuvânt, iar România să fie aceea care dă cu un pas înapoi!!

Fiindcă, să nu vorbim aici nici de comercianții — deși aspru atinși prin această lovitură — cari însă și așa se tângue mereu, și nici de acei cetățeni al României, pentru cari apogeul culturii și Eldoradoul tuturor perfecțiunilor este Budapesta, putem vorbi de generația studiosă, generația de mâne a țării, care va aduce cu sine universalitatea unei culturi seculare cum cea franceză sau germană. Și este lucru știut că aceștia sunt în majoritate fii de ai burghezimei, chiar de ai micii burghezimi, în bugetul căreia zece mii de Lei ca uvertură de an școlar e cam fantastic.

Ca întotdeauna însă acest nou proiect, este încă o armă binevenită în mâna presei minoritare, indeosebi a celei ardelenice care bate deja de mult coarde intolerabile și în apologia intereselor nu se dă îndărăt nici dela defăimare. Astfel citește străinătatea pe urmă despre „proiecte pentru extrăgerea până și a măduvei contribuabilului în România“ sau „că pe viitor numai burta dlui ministru de finanțe se va înfrupta de binefacerile unui Karlsbad și așa mai departe.

Oricum ar fi însă sperăm că cei în drept vor trata cu „Vernunft“ ul cuvenit, stabilirea unui astfel de pe-rete chinezesc pe hotarele României!

HORĂTIU BANDU.

Ecouri dela procesul Averescu—Chemarea

A trecut o lună de când separea că prin sentința tribunalului din Cluj se va închide în mod definitiv durerosul proces al ororilor inutile dela 1907. Opinia publică din țară s'a manifestat însăși după aceasta, în aceeași credință neclintită dictată de judecata istoriei.

Primim zilnic la redacție scrisori de felicitare și de sbiciuire drastică a autorilor materiali și morali ai sălbaticii reprimări, care a îndoliat răsvrătirea țărănească de acum 23 de ani.

Oameni în vârstă, cu situații sociale înalte se întrec să contribuie fiecare cu ceva la limpezirea sângelui nevinovat și la stabilirea vinovației celor cari l'au vărsat. Scrisoarea dlui colonel Carol Tulea din Bacău, în care ne-a comunicat că e gata să jure că în 1907 a avut în mână ordinul scris al dlui gen. Averescu de a trage „fără șomațiuni”, a atras după sine alte exemple de curaj civic, întru fixarea definitivă a adevărului istoric. Am primit zilele trecute o scrisoare dela un domn maior din Iași — la nevoie îi putem da numele — din care smulgem aceste crâncene rânduri:

„Domnule Gruia,

Deși nu te cunosc personal îți trimitt felicitările mele pentru că ai avut curajul a spune tot adevărul împotriva agentului, trădător de neam, al oligarhiei, general Averescu, care în cazul răscoalilor din 1907, s'a purtat criminal. Apoi după ce face o sumă de considerații elogioase la adresa fratelui Bazil Gruia, termină cu aceste drastice rânduri: Acest criminal Averescu a compromis și proprietățile, nefăcând-o în obștii ci dând pământuri individuale, călcând legea și compromițând producția țării. Merită a fi deportat.

Major C. N.

licențiat în drept, pensionar.
Iași . . . str. . . P. No.

Mărturisim că aceste aspre considerații ne-au frapat cu drept cuvânt, ele fiind de o gravitate excepțională. Dacă te-am reprodus am făcut-o fiindcă acest ofițer superior a avut curajul să-și iscăliască afirmațiile luându-și astfel toată răspunderea pentru ele.

Lăsând la o parte scrisorile de această nuanță necruțătoare să reproducem câteva rânduri dintr'o scrisoare — a unui funcționar dela Craiova:

„Sunt informat că în contra D-Voastră și a altor persoane, s'a intentat de către fostul ministru de războiu Averescu din timpul răscoalilor din 1907, un proces de calomnie la tribunalul din Cluj. În interesul D-Voastră și celorlalți ar fi poate bine să stați de vorbă cu mine.

Primiți . . . etc.

S. C.

Pentruca sa se vadă însă că scrisorile de mai sus nu suut voci izolate vom reproduce mai la vale câteva voci din presă, care este însăși vocea opiniei publice.

Iată spre pildă ce scrie strălucitul gazetar Tudor Teodorescu—Branște în Adevărul din 4 Decembrie e într'un articol intitulat „Procesul dela Cluj”:

Tribunalul din Cluj s'a rostit în procesul de calomnie prin presă intentat de Dl mareșal Averescu împotriva zădărnului redactor al Chemării, D. Gruia.

D. Gruia a fost osândit.

Vom face abstracție de toate detaliile acestui proces și de toate amănuntele condamnării . . .

. . . Așa dar D. mareșal a câștigat procesul. Înseamnă aceasta că D-sa nu mai poate fi învinuit așa cum l'a învinuit Dl Gruia? Sau că Dl Gruia după ce-și va ispăși pedeapsa nu va mai scrie sincer ceea ce gândește, de teama unei noi pedepse?

. . . Acest proces n'a lichidat însă, marele proces politic al ororilor inutile din 1907, fiindcă procesele politice se lichidează nu în fața tribunalelor corecționale, ci în fața istoriei.

Ar putea afirma cineva cu temeinicie că s'a judecat acolo, procesul cel mare? S'au desgrupat faptele peste cari au trecut două decenii și mai bine? S'au

adus dosarele faimoasei reprimări? S'a examinat fiecare caz de reprimare izolat, cu toate detaliile, în cadrul tuturor împrejurărilor de atunci?

Evident că nu. (Fiindcă, nu s'a admis proba verității. N. R.)

Un atare proces ar fi fost imposibil. De aceea spuneam că osândirea d-lui Gruia nu dovedește nevinovăția d-lui mareșal Averescu. După cum achitarea zădărnului ardelean n'ar fi însemnat, numai decât, culpabilitatea fostului ministru de războiu din 1907.

„Tribunalele sunt pentru bandiții de drumul mare, pentru escroci, pentru proprietari și pentru chiriși, pentru orice vrei — dar nu pentru oamenii cari exprimă o credință, întemeiată sau nu, n'are importanță. Oricât de rapidă procedura, oricât de neînduplecată pedeapsa, o sentință într'un delict de opinie, este un petec de hârtie sinistru sau amuzant, dar niciodată convingător”.

Articolul distinsului nostru confrate Tudor Teodorescu—Branște pune, desigur în adevărata-i lumină, procesul nostru recent, care a fă ut mareșalului Averescu atâta sânge rău.

Noi reproducem, pentru azi, câteva pasagii din organul tineretului național-țărănesc „Flamura Verde” ce apare la București, în ireproșabile condiții tehnice, scris cu nerv și mult entuziasm lăta cum se pronunță confracții noastre de condeiu și de steag asupra procesului nostru:

„Evenimentul dela Cluj a fost un prilej de îndătare sufletească și avânt tineresc. Aci s'a stabilit linia de demarcație în conștiința unei generații. Tineretea și-a afirmat idealul ei de azi: o viață de cinste și luptă. Cel judecat, poate deci ține fruntea sus deoarece prin procesul lui se aduce biruința unei generații”.

D'OR Filinta din Cal. Reg. Ferdinand No. 13.

se desființează pe ziua de 1 Ianuarie 1931. Până la aceasta dată vânzările se fac cu foarte un preț redus. Aranjamentul este vândut.

Nad.

Pacea mondială și garanțiile ei

— Continuare din n-rul trecut. —

Pactul Societății Națiunilor are și unele defectuoșități juridice. Iată spre pildă cum glăsuiește articolul 12: „Toți membrii Societății convin, că în cazul când s'ar naște între ei vreun diferent susceptibil de a aduce o ruptură, îl vor supune sau proceduri arbitrajului sau a unei reglementări judiciare sau Consiliului.”

Mai departe convin că în nici un caz nu vor recurge la război, înaintea expirării unui termen de trei luni dela decizia arbitrală, judiciară sau raportul Consiliului. În toate cazurile prevăzute de acest articol, deciziunea trebuie adusă într'un termen rezonabil iar raportul Consiliului trebuie făcut în termen de șase luni dela data în care i-s'a adus la cunoștință diferendul”.

Nu este destul de clar și precis acest articol? Nimic de zis din punct de vedere al formei redactării, care este impecabilă. Ceea ce nu ne place, este fondul, este miezul acestui articol care nu e deloc adecvat scopului și tendințelor Societății Națiunilor. Scurt, acest articol nu face decât să reglementeze războiul sub egida Societății, să decreteze așa numitul război legal.

Nici un membru al Societății nu se poate bate înainte de a fi supus incidentul, judecării Consiliului, a unei comisii de arbitraj, sau a unui alt for judiciar cu competență internațională. Deasemenea este interzis membrilor de a se bate timp de trei luni, dela data comunicării deciziunii. Ce se întâmplă după trecerea acestui termen de trei luni? De data aceasta litiganti au deplină libertate de acțiune, ceea ce însemnează, că pacea sau războiul, depind de ei.

Această libertate de acțiune, este o porțiune de scăpare care facilitează izbucnirea în orice vreme a unui război. Din fericire ea a fost cu desăvârșire îngrădită, prin convențiunile internaționale ulterioare.

O altă dispozițiune a pactului care

pare a constitui până la un punct un neajuns este aceea care prevede că orice hotărâri — afară de cele privitoare la administrația Societății — pentru a fi valabile, vor fi luate cu votul unanim al membrilor Consiliului.

Desigur că în parte această dispozițiune își are rațiunea de a fi. Într'adevăr în mâinile Consiliului nu sunt încredințate numai interesele mărunte ale unui grup de particulari, ci soarta popoarelor, a întregii umanități.

Aș, fiind vorba de atribuțiuni atât de mari, se înțelege că ele vor trebui duse la îndeplinire printr'o colaborare deplină a tuturor membrilor din Consiliu, asigurându-i-se puterea de a hotărâ, unanimității iar nu simplei majorități.

Presupunem însă că se ivește un conflict grav, care cere o urgentă soluționare. Consiliul Societății putând aduce hotărâri valabile numai în unanimitate ar putea ajunge foarte ușor în delicata situație de a nu se putea pronunța într'un fel sau altul, lipsindu-i această unanimitate în care caz părțile în litigiu vor căuta să-și facă singure dreptatea. Și nu e tocmai greu să ne închipuim o divergență de păreri în sânul Consiliului, dat fiind, că cei cari îl compun sunt și ei oameni, iar în această calitate pot fi influențați de sentimente sau de resentimente.

În fine mai amintim încă un ultim neajuns — după a noastră părere — este lipsa unei definițiuni a agresorului.

Și această chestiune nu e de mică importanță. Să ne închipuim că a izbucnit un conflict între două state, conflict care a evoluat și s'a transformat într'un veritabil războiu. Societatea Națiunilor este obligată a lua urgente măsuri de reprimare. Dar în contra cui? Cine e vinovatul, cine e răul, care dintre beligeranți a fost primul ce nu și-a mai putut stăpâni instinctele belicoase?

Să-i ia și să-i bată pe amândoi ca pe niște copii neastâmpărați? Poate că acesta ar fi expedientul cel mai ușor. El este însă în contradicție cu justiția și cu pacea. Echitatea cere a se aplica sancțiuni vinovatului iar vinovatul nu este altul decât agresorul. Dar agresorul? Fiecare dintre beligeranți va spune că el are dreptate.

Cel care a declarat războiul? Dar dacă nu sa făcut nici o declarare de război? Cel care a atacat primul? Dar de unde se poate ști, iar dacă se știe nu se poate invoca motivul legitimei apărări care este admis de pact?

Dificultățile ce se nasc din această lipsă de definire a agresorului sunt numeroase și destul de complicate. Noi ne oprim deocamdată aci cu înșirarea lor, amintind totodată, că ele au fost — ca și celelalte — înlăturate la timp.

Iar pentru a termina expunerea de astăzi ne mai întrebăm: dacă Societatea Națiunilor are dreptul să reprime pe un agresor prin o acțiune armată a tuturor membrilor ei, mai poate fi vorba de o excludere totală a războiului?

Este o chestiune pe care o vom elucida într'un articol viitor.

A. V.

Toți Fumătorii sunt satisfăcuți cu nolle țigarete ale Casei Autonome a Monopolurilor

REGALE
DUCUREȘTI

eu fumez..
tu fumezi..
el fumează..
ea fumează..

TIGARETELE FARA CARTON
PR. DUSELE CASEI-AUTONOME A MONOPOLURILOR R. R.

Cele din urmă două nouiași

„Te aștept de atâtea ori”
de Vêrtes și Ilieșiu . . . à 45.—

„Te iubesc femeie adorată”
de Vêrtes Ilieșiu . . . à 45.—

Se pot procura la magazinul de note

Nad. muzicale.

IOAN KIRALY

CLUJ, STR. REGINA MARIA

Cele mai eține și durabile încălțăminte sunt la pantofarice

A. POTORA

CLUJ, CALEA MOTILOR No. 29.

Nad.

Vacanțele

Vacanțele... mai lungi și mai numeroase la noi decât ori unde, vacanțele, obsesia perpetuă a tuturor ce au o trebușoară de făcut, bacil eorosiv al energiei și îndemnul la muncă, (la noi numai) reconfortant inchipuit al acelora, cari chinuți de dorul odihnei — uneori imperativ al unei reale necesități de intrămare fizică, alteori nepotolită poftă de lenevie — practică, în paguba statului și a economiei naționale, un sabotaj pasiv, flagel ce bântuie în mod regulat și pretutindeni — la noi — o săptămână două, înainte și după vacanțe.

Vacanțele sunt necesare, dar potența acestei necesități la noi — căci „ca la noi la nimeni” — este mai mare decât aiurea, iar dovada ne-o face faptul, că ele sunt așteptate cu atâta nerăbdare.

Sunt acestea simptomele unei degenerescențe fizice și intelectuale ale capitalului nostru biologic, simptome ce se manifestă prin micșorarea puterii de rezistență la oboseală, sau e vorba numai de o maladie trecătoare, de un obicei ușor vindecabil prin aplicarea teraputiciei ciomagului?

Aceste întrebări trebuie să ne dea de gândit, trebuie să ne împingă în căutarea cauzei noastre după odihnă și a mijloacelor de înlăturare ale acestei cauze.

În școală, fără excepție, elevii sunt continui obsedați de grija vacanței. Vacanța cea mare începe prin 15—20 Iunie și durează de obicei până în 20—26 Septembrie. Acesta este termenul legal.

Se încep cursurile. Orarele nu sunt încă întocmite, manualele didactice — schimbându-se în fiecare an — nu sunt procurate, profesorii suplینitori lipsesc — nu din vina lor, ci pentru că ei sunt o masă flotantă, purtată în lungul și latul țării de un imponderabil ce se cheamă pe românește „carte de vizită”, „sfinți” sau „neamuri” — reparațiile edificiului școlar nu sunt isprăvite — pentru ce, să o spună domniile directori, — la care se mai adaugă și mentalitatea viciată a elevilor că „suntem după vacanță”.

În aceste condițiuni își poate da oricine seama, de cartea care se învață la începutul fiecărui an școlar; tocmai atunci când elevul nu are nimic de învățat, ar putea învăța cu mai mult randament. Două săptămâni cel puțin, se pierd cu aranjamentul materialului și personalului și încă una, cu antrenarea și adaptarea elevului la condițiile noi de viață.

Și unele și altele sunt rele, cari s'ar greși dacă ar fi aruncate în căra guvernului. Autorii lor sunt slujbașii statului, suntem noi toți.

Condițiunile didactice adică: întocmirea orarelor, procurarea manualelor, numirea profesorilor, repararea localurilor școlare etc. sunt chestiuni de administrație cari nu pot fi soluționate direct de ministrul instrucțiunii, ci sunt lăsate în grija și destoinicia subalternilor lui: directori, profesori, secretari etc. Lor le revine sarcina de a pregăti totul pentru data fixă a începerii cursurilor. Nu o fac, atunci vine rândul ministrului de acțiune și cu măturtoiu în mână să curețe tot gunoiul, aruncându-l acolo unde se cuvine și-i șade bine.

Cât privește mentalitatea elevilor, că: „suntem după vacanță”, deci mi-lă și indulgență, aceasta este o pre-judecată, ce-și găsește cauzele în prima anomalie dispărând odată cu ea. Elevul știind dinainte, că la data începerii cursurilor s'a isprăvit cu gluma, se va pregăti pentru a începe în mod serios școala, nemai având speranța, că cutare domn profesor nu vine, că orarul nu e stabilit, că sala de cursuri nu e spoită etc.

Dar nu încep bine cursurile și se

simte mirosul cârnatului și al caltaboșului. Crăciunul se apropie. În fiecare zi se poate citi pe tabla de scris, calculul minuțios al zilelor ce mai sunt până la vacanță. Este un scadențar purtat cu o scrupulozitate contabilă de fiecare elev și demonstrat la tablă în timpul recreației. Cu o astfel de dispozițiune a elevilor, profesorul își începe lecțiunile întrerupt din când în când de întrebarea: „când căpătăm vacanța?” În săptămâna dinaintea vacanței nu e chip de a se mai face lecțiile în mod serios, că doar „suntem înainte de vacanță”. Elevii cari trebuie să călătorească mai departe, sub pretext că „nu ajung decât în ajun”, că „trebuie să facă baie și să se tundă”, cer dirigintelui învoirea, de a pleca cu două, tri zile înainte de începe-re vacanțelor.

Vine ziua mult așteptată. Cuvântul Vacanță, este scris cu litere chilometrice: pe tablă, pe pereți, pe bănci, pe geamuri, pe cărți, pe caiete, pretutindeni.

Trec cele 15—20 zile de vacanță. Cum? nu ne importă deocamdată. Se încep cursurile în mod regulat la data fixată?

Ferit-a sfântul! Mama nu se poate despărții cu una, cu două de odrașla ei, elevul și mai puțin de mângâierile mamei și ea lucrurile totuși să nu se sfărșească în rău, mămica scrie un bilețel, „o scuză” domnului diriginte, rugându-l să-i motiveze absențele pușorului, croind cine știe ce motive, pe cari odorul le vede că sunt minciuni.

Dar cei cari se prezintă la școală? Apoi nu „suntem după vacanță”. Lozinca elevilor și uneori chiar a profesorilor, o nouă pierdere de timp în detrimentul învățământului. La Paște și la sfârșit de an același lucru se repetă.

Ne-am pus vreodată în mod serios întrebarea cât de dăunătoare ne sunt aceste moravuri specifice nouă Românilor? Adăugând la cele de mai sus, toate sărbătorile de peste an, ajungem la trista concluzie că la noi nu se învață în mod efectiv mai mult de cinci luni și jumătate, șase maximum.

Ce e de făcut? Ne-am spus păreri-le cu privire la înlăturarea relelor ce se întâlnesc la începutul anului școlar. Cât privește dorul nepotolit al elevului după vacanță, după repaus, aceasta este o chestiune mai delicată.

Trebuie să ne întrebăm: această stare morbidă a elevului este provocată numai de un obicei, de dorul de casă sau el simte cu adevărat necesitatea de a se odihni. E obosit elevul? Pentru ce?

Dacă e vorba de un obicei, de un obicei generalizat, de o tradiție, de o mentalitate școlărească greșită, atunci toate acestea pot fi extirpate prin strângerea chingii. E o măsură puțin pedagogică, dar e un rău necesar.

Dar în cazul dorului de casă? Aceasta este o problemă de ordin sentimental, care însă își are leacul ei.

Pentru ce statul cu prețul unor dure sacrificii — cari în ultima analiză cad tot pe spatele contribuabililor — s'a îngrijit ca locuitorii fiecărui județ să aibă la îndemână, aproape tot felul de școli, dacă nu, pentru ca acești locuitori să-și poată da în mod mai lesnicios copiii la școală, și să aibă posibilitatea de a se îngriji de aproape de educația lor.

Statului îi era mai comod să facă niște școli-cazărmi, niște nuclee școlare, numai câteva pentru întreaga țară.

Deci tu părinte, care ai la îndemână școala pe care dorești s'o urmeze copilul tău, pentru ce-l înscrii la o școală echivalentă, care se găsește la o depărtare de câteva sute de kilometri de casa ta? N'ai ce face cu banii? Dă-i Statului sau săraci-

lor! Pentru a-ți micșora posibilitatea de a te îngriji direct de educația copilului? Sau pentru a mări dorul de casă a-l copilului, care aruncat în cine știe ce colț al țării și neputându-și vedea destul de des părinții, așteaptă nerăbdător vacanțele, singurul lui gând, singura lui preocupare, care-l abate dela studii.

Elevul nu e vinovat, sentimentele lui nostalgice sunt naturale. Părinților le revine sarcina de a potoli aceste sentimente și ei o pot face mai ușor, atunci când nu locuiesc departe de copil.

Am explicat acest dor al copilului, cu toate efectele lui rele, în felul de mai sus, și am făcut-o în urma celor văzute în Belgia. Această țărișoară prin suprafața ei mică, prin numărul mare al școlilor, prin desimea căilor ferate vicinale, permite elevului să fie mereu în contact cu casa, cu părinții. El nu le duce dorul, ziua vacanței este pentru el ca toate celelalte, nu este obsedat de ea cu câteva săptămâni înainte, își vede serios de carte. Și în timpul când studentul român hoinărește cu colindul, cel belgian asistă liniștit la cursurile cari se suspendă în seara ajunului. Iată pentru ce ar trebui, ca părinții să-și dea copiii la școala cea mai apropiată de ei.

Dar ea se va ridica obiecțiunea, că la noi, nu se găsește în fiecare județ tot felul de școli, sau că școlile din anumite localități se bucură de o anumită reputație. Dacă prima obiecțiune este justă a doua este eronată. O universitate poate deveni celebră, datorită unor profesori savanți, o școală secundară nu are acest destin. Ea trebuie să fie la fel de bună peste tot; în Tighina ca și în Salonta sau Brașov.

Părintele avut, căruia îi dă mâna să-și trimită copilul la școală în orice parte a țării, nu trebuie să fie nălucit de sentimente egoiste, el trebuie să aibă în vedere și interesele obștești. Tu tată bogat, din județul Arad, care în loc să-ți dai copilul la școala din Arad îl trimiți la una din Craiova fiindcă ar fi mai bună, nu te gândești că făcând aceasta, copilul tău ocupă colo un loc, care trebuia ocupat de un copil mai sărac din Craiova, care nu are posibilitatea să o ia rasna la Arad sau în altă parte? De ce unul să se îndoape cu friptură de curcan sau cu limbi de prepeliță, iar celalalt să se hâiască de foame?

Până acum ne-am ocupat de ipoteza în care dorul după vacanță, s'ar datorii sentimentelor de nostalgie ale copilului.

Dar mai în sus, am formulat și o altă ipoteză adică: dacă nu cumva dorul după vacanța, este provocat de oboseală.

Obosit? Pentru ce? E prea lungă perioada de muncă dintre vacanțe? Dar aceasta e la fel, ba mai lungă în

țările unde nu se pot observa fenomenele dela noi. Copiii noștri de țărani, sunt mai puțin robuști? e vorba de o degenerare? Noi nu credem. Căci mămăligari cum sunt; crescuți cu coaja de mălai în gură în loc de biberon, tăvăli prin bolovani și miriști în loc de căruciorul moale cu straie de mătasă, ei totuși sunt vânjoși și rezistenți fiindcă în locul fumului fabricilor și-am alimentat gingașii lor plămâni cu aerul parfumat și s'aldat în soare al câmpilor și munților noștri.

Profesorul român cu metodele lui pedagogice sau mai bine zis lipsindu-i aceste metode nu numai că obosește pe elev dar în plus i-l sperie, i-l terorizează. Timpul ce s'a scurs decând am părăsit băncile școlii secundare, este prea scurt, pentru a-mi fi putut uita calamitățile dascălilor mei pe dinți un sentiment de condescendență — pe cari nu merită — nu-i spun cu numele. Prima oră din an era consacrată amenințării cari în decursul anului erau însoțite de acte barbare ca: loviturile brutale, cu palma, cu pumnul cu băta, cu piciorul și când acestea nu ajungeau la câte o știucătură din lada cu lemnele de foc, precum și de expresiuni triviale, de injurători ordinare, cari se dă bine celui ce ocupă un loc pe capra trăsuri, dar foarte urât aceluia care le adresează „ex. catedra”.

Amenințat, hărțit, bătut, injurat, elevul vede în școală un loc de persecuție, iar în profesor un călău. În loc de dragoste pentru școală, în el se naște numai frică și dispreț, în loc de a se atașa profesorului — care în cele mai multe cazuri nici nu caută aceasta — el i-l ocolește, nutrindu-i sentimente de neimpăcate ură. Școala devine în felul acesta în ochii elevului un local de teroare și el nu se gândește decât la vacanță, timp când poate să-și dea drumul fără frică, dozei lui de energii, care înăbușită în timpul studiilor, la menținut într-o continuă stare de surescitare și neastâmpăr.

Nu desființarea seminariilor pedagogice, ci multiplicarea lor! Profesorul trebuie să fie mai întâiu un bun pedagog și apoi un om de știință.

Convingerile noastre nestrămutate sunt, că primii inovatori ai mistice vacanțelor cu toate urmările ei nefaste ai mistice ce a încătușat spiritele elevilor, sunt profesorii. Ne închinăm în fața acelora cari i-și înțeleg pe deplin misiunea și-i acoperim cu laurii recunoștinței noastre, dar nu putem să nu ne exprimăm indignarea și disprețul față de cei ce practică încă sistemul nulei.

Vacanțele sunt necesare sunt indispensabile, dar ele trebuie să fie pline de regenerare și învioreare a forțelor elevilor, iar nu epoca inoptată de spectrul profesorului și de fantoma școlii ce apar lugubre, hidoase înspăimântătoare în mintea lor terorizându-le creierul.

Aurel Vasiliu.

REȘITA

S. A. DE INDUSTRIE DE FIER ȘI DOMENII
Capitalul de acții Lei 750.000,000

BUCUREȘTI

III. Str. Vasile Alexandri Nr. 4.

Comerț cu fier, traverse, L și U, faconiere, tinichea mijlocie și dură. — Șine și material mărunț pentru linii normale și înguste. Vagonete, piese de schimb pentru vagoane. Osii și rafuri pentru roate, roate turnate din oțel. Locomotive pentru linie normală și îngustă. Poduri și alte construcțiuni din fier. Material pentru ferari, șurupuri, nituri etc. Motoare electrice, dinamuri, generatoare. Transformatoare pentru curent electric. Instalațiuni complete pentru industrie de petrol. Aparare de sfrederi și unelte de lucru. Material de războiu și munițiuni. Pluguri și unelte agricole. Lopeți, săcuri, târnacoape, etc.

Locuri de fabricațiune: Reșița, Anina, Bocșa, Oravița, etc.

O atitudine ciudată. Moartea lui Vintilă Brătianu

A intrat definitiv în uzurile noastre, s'ar putea spune în practicile de toată ziua, obiceiul sănătos al încadrării programatice, al luptei pentru afirmarea unui idei politice, scrutând metodic fenomenologia politică ambientantă, considerând persoanele înregimentate în tabăra noastră de luptă cu întreaga ierarhie ce comportă o organizație de partid, ca expresii concrete și bine definite ale sistemului întreg, persoanele având rolul modest de a traduce în acțiuni utile ceea ce a fost în prealabil stabilit prin consenz unanim. Nu este numai o concepție pur doctrinară, ci o contopire fericită a ideii cu metoda de luptă, o întreagă problematică născută din substanța împrejurărilor. Deaceia ni se pare suspectă și ciudată totdeodată atitudinea dlui Jinga, conferențiar la Academia Comercială din Cluj, în ultima vreme. N'am vrea să credem, că D-sa, pentru motive poate inavabile, vrea să încerce acțiunea unui divorț de partidul Național-Tărănesc, mai ales, după câte îl cunoaștem, D-sa s'a integrat perfect în mișcarea noastră, toată activitatea sa dezvoltându-se în orbita ideologiei agrariene, care formează osatura acestui partid. Nouă ne plac atitudinile tranșante, fără reticențe voite și pentru acest motiv am vrea să știm ce l-a determinat pe dl Jinga să schimbe așa de ușor macazul?

D-sa vrea să creeze un organ de presă, cel puțin așa se spune, în localitate, ale cărui feluri nu se cunosc precis, în orice caz acest lucru se găsește în perioada de gestație. — Faptul acesta a produs o impresie neplăcută în cercurile chemăriste, cunoscută fiind atitudinea organizației față de D sa. I s'a pus la dispoziție coloanele „Patriei”, „Ardealului Tânăr”, ale „Chemării”, a participat în bună voie la consfăturile intime, la conferințele directorului, i s'a dat posibilitatea de a conferența și discuta în mijlocul nostru, și cu toate acestea D-sa s'a considerat ostracizat și străin, datorită poate unui neînțelegeri a situației. — O revoltă cu resorturi pur subiective l'a determinat, după cât se pare s'o ia razna, imaginând ideia unui cenacul (vorba vine!) cu tendințe inițiale pur platonice, care cu vremea în cazul unei polarizări de forțe să se transforme în club politic getbeget, cu statute, ierarhie, program, nemulțumiri, etc. — Toate acestea par a fi imaginate pentru a înfige un cui în coastele „Chemării Ardelene”, ale cărei bune intenții n'au lipsit niciodată, pentru o desăvârșire a legăturilor sufletești cu tineretul național-tărănist al Vechiului-Regat. — Dl Jinga, susține sau mai precis pune în circulație svonuri neîntemeiate, uzând de procedee care jignesc puțin simțul de loialitate, insinuiază, după puțină, împrejurarea, că „tineretul Național-Tărănist” din Vechiul-Regat, prin persoana D-sale ar fi făcut o samă de intervenții pe lângă conducătorii Chemării, pentru fuzionare, și că toate aceste intervenții au rămas infructuoase, datorită lipsei de bunăvoință a conducătorilor chemăristi. Este inexact. Fratele Tilea și fratele Adam Popa, au declarat răspicat, la sfîntirea steagului organizației din București, că fuziunea sufletească s'a făcut de mult, că numai există nici-o controversă cu privire la principiile diriguitoare și că niciodată Dl Jinga n'a tratat cu conducătorii Chemării, nici măcar n'a făcut vre-o propunere oficială. — Actul fuziunii celor două organizații este de natură pur formală, el vizând mai mult chestiuni de detaliu și de organizație. Stabilitatea unității de directive și de direcție, a unui plan de ansamblu care să creeze după un statut unitar organizații pe întreaga țară, toate sunt de ziderate împărțite de ambele organizații tineresti, care astăzi lucrează după statute diferite. Dar acestea, cum am spus, sunt chestiuni de formă. — Mai au oare vreun rost practic, virajurile politice ale Dlui Jinga?

Ce cred conducătorii tineretului Na-

țional-Tărănist, din care face parte și D-sa despre noua sa atitudine? Dl Jinga ar trebui să se lămurească precizându-și scopul, iar tineretul Național-Tărănist, să spulbere orice umbră de suspiciune, căci altfel riscăm să ne învârtim într'un cerc vicios, de reveniri penibile, renăscute din inadvertența și neînțelegerea unor situații destul de bine definite. — Ar fi care va să zică să progresăm înapoi. Voiajurile razna, pe lângă farmecul peripețiilor, au și riscurile lor neplăcute.

Observator.

Moartea lui Vintilă Brătianu, căzută năpraznic, ca o deslegare a unei enigme chinuitoare, trage o linie tristă, un hotar, între două lumi. Credințele sale, care au constituit, dacă s'ar putea spune, osatura ideologică a partidului liberal în ultima decadă, reprezentau o potențare aspră a principiilor de program care-au patronat începuturile partidului liberal în România.

Cu o voință neclintită, pătrunsă de un patriotism cald, el a menținut neîntrerupt, până la venirea guvernului național-tărănesc, în actualitatea vieții noastre economice, principiile mercantilismului quasi-liberal la noi, impregnând partidului liberal o notă conservatoare și adânc reacționară. Toate acțiunile acestui om politic au fost brazdate de un cald suflet românesc, de o credință neclintită în destinele patriei sale.

Prin moartea sa se încheie bilanțul politic al unei familii glorioase și sperăm că pentru partidul liberal va începe epoca adevăratului liberalism.

Care va fi cel mai reușit bal al sezonului?

Balul Chemării

ce va avea loc în 24 Ianuarie. La acest bal se vor întâlni cele mai frumoase „misuri” și cei mai simpatici „misteri” din Ardeal și Vechiul-Regat. Muzică abracadabrantă. Clipe cari nu se vor iuta nici odată.

După desamăgire.

Generația noastră, mai mult decât orice generație istorică apropiată, a întâmpinat, în atmosfera în care trebuia să se dezvolte spiritualicește, goluri mari, — goluri mari, substanțiale. Și nici o generație n'a simțit în adâncurile ei un proces de o mai intensă fermentare decât a noastră, — facem această mărturisire cu toată probitatea și sinceritatea omului ce împărtășește un adevăr pe care-l smulge din adâncul conștiinței.

Totuși magistrii noștri universitari ne-au aruncat acuzația că ceea ce desfășurăm noi, ca acțiune și preocupare, este o pierdere de timp, în petreceri de sistem german, sau în antisemitism... „Vor fi având și dănsii dreptățile lor”, concedam noi cu aceeași neînduplecare cinică îndrumătorilor noștri spirituali. De dreptatea acuzațiilor trebuia să ne convingem, trebuia să ne convingem după ce timpul și-a luat sarcina să ne convingă printr'o amară desamăgire a majorității tinerimii universitare clujene. Trebuia să vedem mai întâi că antisemitismul care a dominat tinerimea până astăzi nu este decât o tristă, cea mai tristă plagă care a întunecat decada noastră. Traurige Legend bewegung!.

S'a părut că o continuitate istorică a contopit în antisemitism tot naționalismul sincer pe care l-a trăit generația precedentă celei actuale. I s'a căutat un suport de principii și s'a născocit o justificare în doctrina maurrasiană, mișcarea luând astfel, — atribuindu-și propriu zis, — o realitate cu toate atribuțiile bune: ceva ieșit din tot sufletul românesc, din doctrinele timpului, și mai ales era o mișcare înafara partidelor politice — caracterul de mișcare apolitică era cel mai accentuat și mai strigat la orice ocazie.

Manifestarea comemorativă pe care antisemitismul și-o consacra în fiecare an, în anul acesta a fost atât de anemică, încât s'a pierdut în amănuntele zilei, ca un fapt de care nime n'a știut. Congresul dela Brăila și tot ce a desfășurat antisemitismul în ultimii ani — nu mai adăugăm că liderii lui actuali nu mai sunt antisemiți în sensul de odinioară, — este o dovadă pe care timpul a produs-o, arătând că mișcarea și-a pierdut vitalitatea; nu mai are rădăcini și nu mai are nici o întin-

dere. Mulțimea tinerească, ce înainte manifesta spiritualitatea naționalistă în prelungi scăpărări de geamuri, azi s'a afundat într'o muncă tacită și pozitivă, — într'o pulbere mărunță de preocupări demne, din cari, mâine, va ieși scântea generației noastre.

Ne întrebăm: a avut ceva mare, demn această mișcare de un deceniu? — înafară de aspectul trivial, înadever mare, pe care l-a îmbrăcat atât de des, fără să i se zică „Oradea”. — Nu, n'a avut nimic mare decât mediocritatea și trivialitatea în care s'a desfășurat spiritul antisemit — lăsăm la o parte principiul pe care a voit să și-l însușească. Desamăgirea este adâncă, desamăgirea în cei cari își pierd privirea în strălucirea mată a apusului, a lichidării, și desamăgirea în cei cari zăresc nonsensul acestei mișcări.

Ea n'a fost decât atât: o atitudine impulsivă, a cărei sursă este o psihosă. În tot cursul timpului această atitudine a purtat un caracter constant de lipsă totală de intelectualitate; a fost singura deschidere în care și-a găsit loc de revărsare toată incoerența impulsivităților pe care le-a declansat răboiul. De aici a ieșit orientarea antisemită, din impulsivitățile cari s'au desfășurat fără să străbată o judecată masivă, intelectualitatea ponderatoare.

Scrutați făptura spirituală a celor cari au reprezentat antisemitismul și veți regăsi în ei toate isvoarele mișcării, toate trăsăturile ce vă pot restabili cronica antisemitismului. Osatura lui a fost osatura reprezentanților, cari azi își plimbă privirea grea prin trecut, — ils trouvent leur consolation sur la promenade du passé — din fața statuii „Lupoaiicii”.

Pe ruina acestei desamăgiri fructuoase, năzuințele noastre și-au găsit un câmp de muncă pozitivă, un câmp nesfârșit, străluminat de preocupările intense ale timpului. Aportul nostru, care va ieși din semiobscurul frământărilor intense, se va topi în viața politică de mâine. Trebuie să depășim o atitudine de negație, — încheiată cu o desamăgirea, — pentru o muncă pozitivă, ale cărei drumuri sunt iluminate de un idealism practic.

O. SILVAN.

„Calendarul Voinicului”

a apărut zilele aceste în cele mai excelente condiții tehnice, cu 34 de clișee, cu poruncile voinicului și cu alte bogate instantanee din viața tineretului național-tărănist. Chemăriștii și voinicii precum și abonații ziarului „Chemarea” vor primi acest calendar gratuit. Calendarul se poate comanda dela dl. Hariton Moldovan, secr. general al „Chemării”

Apel către abonați

Ne apropiem de sfârșitul anului și făcând bilanțul asupra muncii depuse pentru a da cetitorilor noștri un ziar bun și sănătos ne-am ales pe lângă o satisfacție sufletească și cu o seamă de datorii bănești. Cetitorii noștri cunosc desigur greutățile multiple pe care un ziar le întâmpină în apariția sa și astfel vor putea aprecia după cuvîntă apelul de față, dându-ne prețiosul lor sprijin.

Noi n'am de armat în această luptă cu hărțuțiile de ordin bănesc, fiindcă am crezut și credem că acest ziar are un rost mai superior — este tribuna unei mișcări de regenerare politică și morală — și greutățile tehnice vor trebui să dispară în curând.

Unii din onorații noștri abonați ne-au ajutat din primul moment cu obolul lor alții însă, durere nu și-au făcut această datorie nici până azi.

Rugăm insistent deci pe toți stimații noștri restanțieri să ne dea posibilitatea de a scoate și pentru anul ce vine acest ziar, prin trimiterea acelei derizorii sume de 200 lei — cât face abonamentul pe un an.

Restanțierilor neglijenți — cărora le-am făcut nenumărate somațiuni — le facem cunoscut că li vom da în grija avocatului nostru, după cum pe unii i-am și dat deja.

Cerem cuze pentru acest procedeu aspru de ultimă oră, dar suntem nevoiți să-l aplicăm, constrânși de situația dificilă în care ne sbatem. ADMINISTRAȚIA.

Redactor responsabil:

Dr. A. T. MUREȘAN

Primăria Municipiului Cluj

No. 16719—1930

Anunț de licitație.

Primăria Municipiului Cluj, publică concurs public pentru 17.600 m² trotuar de asfalt 2 cm. pe fundament de beton de 10 cm. Lucrarea se va executa în termen de doi ani și se va plăti în zece rate egale anuale în termen de zece ani. Trotoarele se vor face în diferite străzi ale Municipiului Cluj. Se va depune ca garanță în numerar sau efecte de stat 500.000 Lei la casieria orașului anexând ofertei recepția garanției depuse.

Valoarea totală a lucrărilor contemplate este 20,935 200 Lei. Caetul de sarcini, condițiuni generale, deviz, precum toate deslușirile necesare se pot primi în biroul Serviciului Tehnic Cluj, str. Brătianu No. 25 et. I, între orele 12—13 a. m.

Licităția se va ținea în sala de ședință a Primăriei înaintea Com de licitații în ziua de 15 Ianuarie 1931 ora 11 a. m.

Cluj, la 14 Noemvrie 1930.

Primăria Municipiului Cluj.